

Thans heb ik de voornaamste gegevens gehad en moet ik nog een woord van dank brengen aan alle ijverige medewerkers.

Mij zelf heeft 't uitzoeken en groepeeren der gegevens veel tijd gekost. Toch geloof ik dat als eerste proef, ons werk niet nutteloos is geweest. Op den duur zullen wij op een dergelijke wijze, door onze gegevens met elkander te vergelijken, kans hebben overeenstemming en wettelijkheid te ontdekken en vast te leggen en zodoende in te dringen in de oorzaken van het vogelleven. Ik hoop dan ook, dat het bovenstaande een opwekking mag zijn voor velen om hun eigen gegevens, die op zich zelf staand weinig beteekenis hebben, aan een vergelijkend onderzoek te onderwerpen, om zodoende geleidelijk op te heffen het nog te geringe aantal gegevens, waardoor wij momenteel lijden en waarop ik in de loop van deze artikels genoeg heb gewezen²⁾.

Wageningen.

TOLLENAAR.

1) Eerste waarnemer: G. A. Brouwer, 's Gravenhage.

Laatste waarnemer: Ds. Dijkstra, (Gr.)

2) Men gelieve liefst *direct* een lijst aan te vragen voor 't komende jaar. In den herfst krijgen alle oude en nieuw opgegeven medewerkers er één toegestuurd.

OORWORMEN.

Bij het lezen van dit opschrift zal menig een al griezelen, en toch, lezer, heusch, het is zoo erg niet als ge misschien wel denkt.

De oorworm is een vrij onschuldig diertje; hij mag misschien eens een enkele maal wat bloemen stuk bijten, in het algemeen is het geen schadelijk insect, want zijn voornaamste voedsel bestaat in honig en andere zoetigheden. Maar het gaat met zulke dieren meest zoo; ze hebben eenmaal den verkeerden naam, en dien behouden ze.

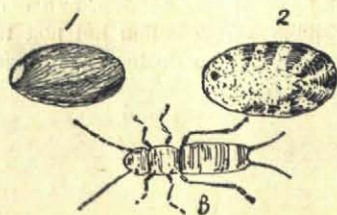
Hoeveel menschen zouden er wel zijn, die een oorworm zouden durven beet krijgen? Ik denk, niet veel! Nog altijd zit de meening erin, dat het diertje in het oor van mensch en dier kruipt, het trommelvlies kapot bijt, en verdere verwoestingen aanricht.

Het wordt nu toch zoo langzamerhand tijd, dat het groote publiek leert inzien, dat die verhalen je reinste onzin zijn. Maar wat ik u hier wilde vertellen, is over een oorworm met een aantal eieren.

Een week of drie geleden, vond ik bij het zoeken naar aardslakjes, in een holletje in den grond een oorworm, en bij hem een tiental kleine wittig-gele eieren. Ik stak het geheele zaakje met een mes uit den grond en bracht het in een glazen bakje, in afwachting wat er van zou terecht komen. Even later vond ik nog een nest met eitjes. Deze heb ik bij de andere gelegd. Ik verwachtte eigenlijk, dat de oorworm wel zou bemerken, dat het haar eigen eieren niet waren.

Toen het beestje zijn nieuwe woning eens wat had opgenomen, begon het de eieren één voor één weg te dragen naar een andere plek; ik dacht, nu krijgt het aanstonds in de gaten, dat het vreemde eieren zijn; maar neen! Alle eieren werden netjes opgestapeld in de schaduw van een kluitje en moeder oorworm ging er vlak voor liggen. Het was nu afwachten. De eitjes waren eerst helder doorzichtig, en schenen wat geel, maar na een paar dagen werd de inhoud troebel en vormde er zich aan den éénen kant een klein vlekje (fig. 1 bij a). Ik verwachtte, dat de eieren wel spoedig zouden uitkomen, maar er gebeurde in dat opzicht nog niets. Wel had moeder oorworm de eieren al weer eens versjouwd, en waren de eieren van uit de beschermende schaduw overgebracht in een andere die nog donkerder was. Maar ze schenen daar nog niet goed naar haar zin te liggen, want een paar dagen later werden

ze al weer naar een ander plaats gebracht. De eieren begonnen nu al donkerder van kleur te worden en bij een enkele vertoonden zich aan den bovenkant donkere streepjes; het kleine oorworpje naderde dus zijn voltooiing. Maar nog lagen, naar den zin der moeder, de eieren niet mooi genoeg, ze moesten dus weer versjouwd worden. Doch eerst werd er een kuiltje gemaakt in het midden van het bakje, en daarheen nu werden de eiertjes getransporteerd, één voor één. Ik had er een paar dagen geleden een anderen oorworm bij gedaan om eens te zien, wat die nu wel zou uitvoeren. Maar deze werd door moeder oorworm duchtig onder

Ontwikkeling van de oorworm.

handen genomen, toen hij wat te dicht bij de eieren kwam, en hij zorgde er wel voor, om niet weer in de nabijheid daarvan te komen. Toen de eieren naar het kuiltje werden gebracht, waagde hij het nog eens naderbij te komen, maar hij werd smadelijk weggejaagd.

Verscheidene eitjes vertoonden nu al die donkere streepjes (fig. 2) en op een goeie morgen, jawel hoor, daar stapte er een kleine oorworm uit een eitje; andere volgden, en spoedig wriemelden er een stuk of vijftien van die kleine dingen over en door elkaar. Ze waren grijsachtig van kleur, maar overigens geleken ze veel op groote of liever volwassen oorwormen, alleen hadden ze nog geen vleugels. (fig. 3) Parmantig stapten ze heen en weer, deftig waaierend met hun sprietjes. Maar als er soms één wat ver van de kudde aldwaalde, dan was moeder er dadelijk bij om hem met een bestraffende bewaaiing van haar sprieten weer terug naar de broertjes en zusjes te sturen. Ook werd er wel eens een, die wat al te ver was afgedwaald, met de kaken beetgepakt en in de kinderkamer teruggevoerd. Ik zal nu maar afwachten, hoe het hun verder gaat en zij hun geheele gedaanteverwisseling doorloopen hebben.

Ik kan ieder, die van de natuur houdt, aanraden, om ook eens kleine diertjes, 't zij oorwormen, kevertjes, enz. in een bakje of wijde stopflesch te houden, en eens op hun gedragingen te letten, en ik voorspel, dat het voor velen een waar genoegen zal zijn.

Leeuwarden.

J. VAN DER HOEK.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Muggen in Naarden en Alkmaar. — De malaria heeft zich in de beide laatste jaren door tot nu toe onbekende oorzaken steeds uitgebreid in tal van plaatsen. Een Commissie uit den Centralen Gezondheidsraad, waarvan ondergeteekende rapporter, heeft zich tot taak gesteld dit vraagstuk te bestudeeren en, zoo mogelijk, op te lossen.

De Commissie heeft daartoe als uitgangspunt genomen Alkmaar en Naarden twee centra waar de malaria dadelijk progressief is.

Een der vraagstukken, welke daarbij moeten worden onder het oog gezien, is de muggenkwestie.

Zijn er in Naarden en Muiden veel anopheles?

Er is vanwege de Commissie in genoemde plaatsen reeds ijverig jacht gemaakt op muggen door een militair apotheker, die zich in Suriname met dit werk volkomen vertrouwd maakte, maar — en nu komt de reden van dit schrijven — de zaak klopt niet. Zooals dat zoo dikwijls gaat, het gaat alweer héél anders dan